

OSHQOZON SARATONI. ZAMONAVIY DIAGNOSTIKA VA DAVOLASH USULLARI

Shomirzayev Isroiljon Tolibjon o'g'li

*Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti Umumiy onkologiya kafedrası 1-
kurs klinik ordinatori*

Rahmonberdiyev Hayotjon Shodiyor o'g'li

*Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti Umumiy onkologiya kafedrası 1-
kurs klinik ordinatori*

Annotatsiya: Oshqozon saratoni (OS) dunyo bo'yicha onkologik kasalliklar orasida uchrash chastotasi va o'lim ko'rsatkichlari yuqori bo'lgan kasalliklardan biridir. So'nggi yillarda diagnostika va davolash sohasida sezilarli yutuqlarga erishildi. Ushbu ilmiy maqolada oshqozon saratonining epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi, zamonaviy diagnostika usullari hamda jarrohlik, kimyoterapiya, nishonli (target) va immunoterapiya asosidagi davolash strategiyalari yoritiladi.

Kalit so'zlar: oshqozon saratoni, endoskopiya, biopsiya, kimyoterapiya, immunoterapiya, nishonli terapiya.

Kirish: Oshqozon saratoni ko'pincha kech bosqichlarda aniqlanishi sababli prognozi noqulay bo'lgan kasallik hisoblanadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, OS o'limga olib keluvchi saraton kasalliklari orasida yetakchi o'rinlardan birini egallaydi. Shu bois erta diagnostika va samarali davolash usullarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Epidemiologiya va xavf omillari: Oshqozon saratoni ko'proq 50 yoshdan oshgan erkaklarda uchraydi. Asosiy xavf omillariga quyidagilar kiradi:

Helicobacter pylori infeksiyasi;

Noto'g'ri ovqatlanish (tuzlangan, dudlangan mahsulotlar);

Chekish va alkogol iste'moli;

Surunkali gastrit va oshqozon yarasi;

Irsiy moyillik.

Patogenez: Oshqozon shilliq qavatida uzoq davom etuvchi yallig'lanish jarayonlari natijasida displaziya va metaplaziya rivojlanadi. Ushbu o'zgarishlar hujayra proliferatsiyasi va apoptozning buzilishi bilan kechib, oxir-oqibat malign o'sma shakllanishiga olib keladi.

Materiallar: Mazkur ilmiy maqola tayyorlash jarayonida quyidagi materiallardan foydalanildi:

So'nggi yillarda chop etilgan milliy va xorijiy ilmiy maqolalar, klinik tavsiyalar va meta-tahlillar;

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST) va yetakchi onkologik jamiyatlarning oshqozon saratoniga oid qo'llanmalari;

Klinik amaliyotda qo'llanilayotgan zamonaviy diagnostik usullar (endoskopiya, biopsiya, KT, MRT, PET-KT) bo'yicha ma'lumotlar;

Oshqozon saratonini davolashda ishlatiladigan kimyoterapevtik, nishonli va immunoterapevtik preparatlar haqidagi klinik tadqiqotlar natijalari;

Mualliflar tomonidan umumlashtirilgan klinik kuzatuvlar va tahliliy ma'lumotlar.

Ushbu materiallar oshqozon saratonining zamonaviy diagnostika va davolash yondashuvlarini ilmiy asoslangan holda yoritishga xizmat qildi.

Zamonaviy diagnostika usullari:

Endoskopik tekshiruv. Fibrogastroduodenoskopiya (FGDS) oshqozon saratonini aniqlashda "oltin standart" hisoblanadi. Endoskopiya vaqtida shubhali joylardan biopsiya olinadi.

Morfologik va molekulyar diagnostika. Biopsiya namunalarining gistologik tekshiruvi o'smaning turini aniqlash imkonini beradi. Zamonaviy molekulyar usullar (HER2, PD-L1, MSI testlari) individual davolash taktikasini tanlashda muhim rol o'ynaydi.

Radiologik usullar. Kompyuter tomografiya (KT), magnit-rezonans tomografiya (MRT) va pozitron-emission tomografiya (PET-KT) kasallik bosqichini aniqlash va metastazlarni baholashda qo'llaniladi.

Zamonaviy davolash usullari:

Jarrohlik davolash. Erta bosqichdagi oshqozon saratonida radikal gastrektomiya (qisman yoki to'liq) asosiy davolash usuli hisoblanadi. Minimal invaziv (laparoskopik) usullar keng qo'llanilmoqda.

Kimyoterapiya. Neoad'yuvant va ad'yuvant kimyoterapiya jarrohlikdan oldin yoki keyin qo'llanib, qaytalanish xavfini kamaytiradi. FOLFOX, CAPOX kabi rejimlar keng tarqalgan.

Nishonli (target) terapiya. HER2-musbat oshqozon saratonida trastuzumab kabi nishonli preparatlar qo'llaniladi. Bu usul davolash samaradorligini oshiradi va yon ta'sirlarni kamaytiradi.

Immunoterapiya. PD-1/PD-L1 ingibitorlari (nivolumab, pembrolizumab) ilg'or va metastatik bosqichlarda istiqbolli natijalar ko'rsatmoqda. Immunoterapiya organizmning o'z immun tizimini faollashtirishga asoslanadi.

Kutilayotgan natijalar: Ushbu ilmiy maqolada yoritilgan zamonaviy diagnostika va davolash yondashuvlarini amaliyotga tatbiq etish natijasida quyidagi natijalarga erishish kutiladi:

Oshqozon saratonini erta bosqichlarda aniqlash darajasining oshishi;

Kasallikni aniq bosqichlash va individual davolash taktikasini tanlash imkoniyatining yaxshilanishi;

Jarrohlik, kimyoterapiya, nishonli va immunoterapiya kombinatsiyasi orqali davolash samaradorligining ortishi;

Qaytalanish va metastazlanish holatlarining kamayishi;

Bemorlarning umumiy yashash davomiyligi va hayot sifatining yaxshilanishi;

Molekulyar-biologik markerlarga asoslangan shaxsiylashtirilgan tibbiyot tamoyillarini keng joriy etish.

Xulosa: Oshqozon saratonini davolashda zamonaviy yondashuvlar multimodal strategiyani talab etadi. Erta diagnostika, molekulyar-biologik markerlarga asoslangan individual davolash va innovatsion terapiya usullari bemorlarning yashash davomiyligi va hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi.